

Vård- och omsorgsförvaltningen
Agnetha Resin
0171-62 59 36
agnetha.resin@enkoping.se

Vård- och omsorgsnämnden

Remiss - SOU 2018:88 LSS-utredningen

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens yttrande på remissen "Översyn av LSS och assistansen" (SOU 2018:88) och överlämnar yttrandet till Socialdepartementet.

Beskrivning av ärendet

Enköpings kommun fått möjlighet att lämna synpunkter på remiss från Socialdepartementet avseende utredningen om översyn av LSS-utredningen, SOU 2018:88. Remissvaret ska ha inkommit till socialdepartementet senast 12 november 2020. Remissen inkom till kommunledningsförvaltningen den 6 juli 2020 och har senare överlämnats till vård- och omsorgsnämnden för besvarande.

Bakgrund

Regeringen beslutade 2016 att ge i uppdrag att se över assistansersättningen i socialförsäkringsbalken och delar av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Detta mot bakgrund av de ökade kostnaderna för LSS insatser och personlig assistans. Syftet med utredningen var att hitta förändringar som skapar en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans och att få till stånd mer ändamålsenliga insatser i LSS. Betänkandet, överlämnades till övergångsregeringen i januari 2019. I det så kallade januariavtalet som undertecknades av regeringspartierna fanns 70- talet punkter som man fattade överenskommelse om, vissa av dessa punkter har omfattat förändringar i LSS, vilket till del överlappar förslagen i betänkandet. Dessa är:

- Behov av andningshjälp ska ge rätt till personlig assistans (lagändring 1/11 2019). Förändringen innebär att andning ska ses som ett grundläggande behov som kan ge rätt till personlig assistans. I fall där andningshjälp kan ges som egenvård skulle behoven då kunna tillgodoses genom personlig assistans.
- Personlig assistans för andning och sondmatning utökas. (lagändring 1/7 2020. Personer som behöver hjälp med andning och sondmatning ska ges rätt till personlig assistans för hela sitt hjälpbehov. Det kan exempelvis gälla förberedelser och efterarbete i samband med sondmatning, som rengöring av sondspruta. Hjälpåtgärderna ska kunna ge rätt till assistans även om vissa moment normalt skulle ingå i föräldraansvaret. Den utökade rätten till personlig assistans ska också gälla när personen exempelvis är i

skolan.

Vidare pågår en utredning avseende stärkt rätt till personlig assistans för stöd vid egenvård, vid tillsyn samt för barn. Uppdraget ska redovisas senast den 23 mars 2021.

Ärendet

De förslag som föreslås är följande:

Daglig verksamhet föreslås finnas kvar men utredningen föreslår är att de som får insatsen ska få en inledande kartläggning för att fastställa hur insatsen bäst kan anpassas och utformas utifrån de individuella behoven. Socialstyrelsen föreslås också få i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag för hur man ska arbeta med dessa frågor när det gäller de som står längst ifrån arbetsmarknaden. Utredningen konstaterar vidare att det har varit otydligt vilka regler som gäller för utbetalning av habiliteringsersättning och föreslår att ersättningen läggs in i den kommunala befogenhetslagen vilket möjliggör för kommunerna att dela ut ekonomisk ersättning. Förändringen i sig förändrar dock inte skatteberäkningen och påverkan på andra ersättningar från staten, ex aktivitets- sjukersättning. Utredningen föreslår också att det ska göras en ny utredning om just daglig verksamhet. I utredningen ska ingå att möjliggöra för den enskilde att gå vidare till anställning eller att ha praktik/ studier och daglig verksamhet samtidigt.

Avlösarservice föreslås inte längre vara begränsad att ges i hemmet. Kontaktperson föreslås även kunna ges som gruppaktivitet om den enskilde samtycker till det.

Ledsagning ersätts av ny insats- *Personlig service och boendestöd*.

Personlig assistans

- Staten föreslås ta hela ansvaret för personlig assistans genom assistansersättning. Ersättningen till privata utförare föreslås även fortsättningsvis schabloniseras i princip enligt dagens nivå som enligt utredningen anses rimlig.
- Kommunerna föreslås inte längre kunna fatta beslut om personlig assistans men ska även fortsättningsvis kunna stå för utförandet i det fall den enskilde önskar det.
- Barn under 16 år föreslås inte längre omfattas av personlig assistans utan kan få sina behov av en ny insats "personligt stöd till barn".
- När det finns möjlighet att välja mellan hjälpmedel eller personlig assistans ska personer med funktionsnedsättning få välja vilket stöd de vill ha.
- Dubbelassistans kan endast beviljas om det inte går att lösa genom hjälpmedel eller att bostaden anpassas och en person som har tillsynsbehov enbart på grund av medicinsk problematik.
- Den som har rätt till personlig assistans ska beviljas en schablon på 15 timmar eller mer i veckan för andra personliga behov såsom inköp eller delta i fritidsaktiviteter.
- Beredskap ska inte längre vara en del av den personliga assistansen. Sådant stöd kan ske på annat sätt, till exempel genom hemtjänst.

Utredningen föreslår tre nya LSS insatser:

Personlig service och boendestöd

Den som inte bor i gruppbostad eller servicebostad, men har behov av stöd i vardagen, ska ha rätt till insatsen. Den kan innebära praktisk hjälp i hemmet, ledsagning, stöd vid föräldraskap och annat motsvarande stöd. Även den som bor i gruppbostad eller servicebostad kan ha rätt till stödet beroende på om det stöd som finns i bostaden bedöms vara tillräckligt eller inte.

Personligt stöd till barn

Insatsen vänder sig till barn under 16 år som behöver hjälp med sin personliga ADL och/eller behov av stöd för omvårdnad eller har behov av hjälp som förutsätter ingående kunskaper.

Särskilt förebyggande pedagogiskt stöd

Insatsen ska gälla den som har fyllt 16 år och på grund av stor och varaktig psykisk funktionsnedsättning har behov av personligt stöd av ett begränsat antal personer med ingående kunskaper om personen och funktionsnedsättningen.

Insatser som föreslås vara kvar utan förändring är bostad med särskild service och annan särskild anpassad bostad, korttidsvistelse, bostad med särskild service för barn och unga. Korttidstillsyn föreslås få ett nytt namn, förlängd utbildning i fritidshem

Vidare görs ingen förändring av personkretsarna. Men man föreslår att uttrycket funktionshinder ersätts med funktionsnedsättning. För att betona vikten av att samordna insatser förändras utformningen av lagen så att insatser, syfte och utformning sorteras in under följande områden:

- samordning
- personligt stöd i det dagliga livet
- gemenskap
- barn och familjer
- stöd i bostaden
- sysselsättning

Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning

LSS- utredningens förslag består av över 1000 sidor. Det handlar alltså om en mycket omfattande utredning som av den anledningen är svår att ta till sig. Förvaltningen anser att det är en svaghet att det inte anordnats remisskonferenser i samband med att betänkandet gått ut på remiss sommaren 2020. Utredningen är viktig och mycket efterlängtd då LSS- lagen med tiden förändrats och inte levt upp till det som var syftet. I det stora hela är förslagen bra men på grund av dess omfattning är det svårt att dra slutsatser på påverkan beroende på om hela eller delar av förslagen går igenom.

Att staten ska ta över ansvaret för personlig assistans är en önskan sedan länge som nu föreslås bli verklighet men det finns en rad frågetecken omkring detta. Det är svårt att förstå hur gränsdragningar omkring detta kommer att se ut i

verkligheten när den enskilde önskar att kommunen ska utföra personlig assistans. Själva åldersgränsen (16 år) vid personlig assistans är en annan då bedömningen av föräldraansvar kan komma att ha betydelse för om det är staten eller kommunen som ska ordna med stödet. Mot bakgrund av statens hittills glidande mot ett större kommunalt ansvar när det gäller personlig assistans finns en stor skepsis kring frågan.

Generellt är det bra att insatser till barn föreslås ligga som ett samlat kommunalt ansvar med möjlighet till samordning. Att vara anställd till sitt eget barn har varit en kontroversiell fråga med många svårigheter. Med ett kommunalt ansvar kan kommunen på ett bättre sätt hjälpa barn och familjer där barn får möjlighet att utvecklas och föräldrar blir avlastade.

Att personer ska ha möjlighet att kunna få insats personlig service och boendestöd i ett LSS boende kan innebära en stor risk för otydlighet. Förvaltningen ser i dag inga större problem med att personer får sina behov tillgodosedd inom ramen för gruppboendestaden och detta kan därför skapa onödiga förväntningar och onödig handläggning. Att boendestöd kommer in som en insats i LSS är en självklarhet. I dag ges personer som omfattas av LSS boendestöd enligt Socialtjänstlagen. Förändringar som föreslås när det gäller daglig verksamhet är även dessa helt i linje med den utveckling som finns redan i Enköping med Adastrå och ett nära samarbete med arbetsmarknaden. Att utredningen också föreslår att titta vidare på möjligheter till studier är positivt.

Att insatsen annan särskild anpassad bostad föreslås finnas kvar är obegriplig då den mycket sällan används och det inte finns något som helst tydlig regelverk omkring den trots att den funnits med sedan 1993. Det är otydligt vad som avses med anpassning och hur dessa står sig i förhållande till det en person kan få via bostadsanpassningslagen. Om den ska kvarstå krävs tydliga bedömningskriterier.

Utredningen har haft till syfte att bland annat se till ekonomiska konsekvenser för både stat och kommunen. Beräkningen är att kommunernas nettokostnad kommer att öka med ca 360 miljoner kronor. Syftet är att lagen inte fortsättningsvis ska vara kostnadsdrivande men på grund av utredningens omfattning är det dock svårt att ha en ordentlig uppfattning om konsekvenserna. Kommunens kostnader personlig assistans kvarstår enligt förslaget när det gäller de första 20 timmarna per vecka men när det gäller kostnader för personlig assistans för barn försvinner kostnaderna helt. Men nya insatser tillkommer då för kommunerna. Det gäller insatsen personligt stöd till barn och pedagogiskt stöd till personer över 16 år. Dessa personer har i dag personlig assistans till följd av det femte grundläggande behovet (ingående kunskaper till personer med psykisk funktionsnedsättning). I dessa insatser finns då inte längre staten med som medfinansier.

Förvaltningen anser därför att kostnadsutvecklingen fortsättningsvis behöver följas och att eventuella negativa konsekvenser för kommunerna ska kompenseras. Då utredningen är så omfattande och förändringar i lagen gjorts över tid som utredningen parkerats föreslår Enköpings kommun att det efter denna remissomgång utlyses en ordentlig remisskonferens med de förslag och synpunkter som framkommit innan förslag till beslut arbetas fram till Regeringen. Den nya lagen föreslås träda i kraft 1 januari 2022, om detta ska vara möjligt brådskar det med utbildningsinsatser och information.

Agnetha Resin
Biståndschef
Enköpings kommun

Kopia till:
Socialdepartementet

Paragraf 81

Ärendenummer VON2020/90

Remiss - SOU 2018:88 LSS-utredningen

Beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens yttrande på remissen "Översyn av LSS och assistansen" (SOU 2018:88) och överlämnar yttrandet till Socialdepartementet.

Beskrivning av ärendet

Enköpings kommun fått möjlighet att lämna synpunkter på remiss från Socialdepartementet avseende utredningen om översyn av LSS-utredningen, SOU 2018:88. Remissvaret ska ha inkommit till socialdepartementet senast 12 november 2020. Remissen inkom till kommunledningsförvaltningen den 6 juli 2020 och har senare överlämnats till vård- och omsorgsnämnden för besvarande.

Bakgrund

Regeringen beslutade 2016 att ge i uppdrag att se över assistansersättningen i socialförsäkringsbalken och delar av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Detta mot bakgrund av de ökade kostnaderna för LSS insatser och personlig assistans. Syftet med utredningen var att hitta förändringar som skapar en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling av insatsen personlig assistans och att få till stånd mer ändamålsenliga insatser i LSS. Betänkandet, överlämnades till övergångsregeringen i januari 2019. I det så kallade januariavtalet som undertecknades av regeringspartierna fanns 70- talet punkter som man fattade överenskommelse om, vissa av dessa punkter har omfattat förändringar i LSS, vilket till del överlappar förslagen i betänkandet.

Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning

LSS- utredningens förslag består av över 1000 sidor. Det handlar alltså om en mycket omfattande utredning som av den anledningen är svår att ta till sig. Förvaltningen anser att det är en svaghet att det inte anordnats remisskonferenser i samband med att betänkandet gått ut på remiss sommaren 2020. Utredningen är viktig och mycket efterlängtdad då LSS- lagen med tiden förändrats och inte levt upp till det som var syftet. I det stora hela är förslagen bra men på grund av dess omfattning är det svårt att dra slutsatser på påverkan beroende på om hela eller delar av förslagen går igenom.

Att staten ska ta över ansvaret för personlig assistans är en önskan sedan länge som nu föreslå bli verklighet men det finns en rad frågetecken omkring detta.

Sammanträdesdatum
2020-10-29**Vård- och omsorgsnämnden**

Gränsdragningar omkring när en enskild önskar att kommunen ska utföra personlig assistans är en sådan när det gäller ersättning och resurser. 16 års gränsen och personlig assistans är en annan då bedömningen av föräldraansvar kan komma att ha betydelse för om det är staten eller kommunen som ska ordna med stödet. Det är bra att insatser till barn föreslås ligga som ett samlat kommunalt ansvar med möjlighet till samordning. Att vara anställd till sitt eget barn har varit en kontroversiell fråga med många svårigheter. Med ett kommunalt ansvar kan kommunen på ett bättre sätt hjälpa barn och familjer där barn får möjlighet att utvecklas och föräldrar blir avlastade.

Att personer ska ha möjlighet att kunna få insats personlig service och boendestöd i ett LSS boende kan innebära en stor risk för otydlighet. Förvaltningen ser i dag inga större problem med att personer får sina behov tillgodosedda inom ramen för gruppboenden och detta kan därför skapa onödiga förväntningar och onödig handläggning. Att boendestöd kommer in som en insats i LSS är en självklarhet. I dag ges personer som omfattas av LSS boendestöd enligt Socialtjänstlagen. Förändringar som föreslås när det gäller daglig verksamhet är även dessa helt i linje med den utveckling som finns redan i Enköping med Adastrå och ett nära samarbete med arbetsmarknaden. Att utredningen också föreslår att titta vidare på möjligheter till studier är positivt.

Att insatsen annan särskild anpassad bostad föreslås finnas kvar är obegriplig då den mycket sällan används och det inte finns något som helst tydlig regelverk omkring den trots att den funnits med sedan 1993. Det är otydligt vad som avses med anpassning och hur dessa står sig i förhållande till det en person kan få via bostadsanpassningslagen. Om den ska kvarstå krävs tydliga bedömningskriterier.

Utredningen har haft till syfte att bland annat se till ekonomiska konsekvenser för både stat och kommunen. Beräkningen är att kommunernas nettokostnad kommer att öka med ca 360 miljoner kronor. Syftet är att lagen inte fortsättningsvis ska vara kostnadsdrivande men på grund av utredningens omfattning är det dock svårt att ha en ordentlig uppfattning om konsekvenserna. Kommunens kostnader personlig assistans kvarstår enligt förslaget när det gäller de första 20 timmarna per vecka men när det gäller kostnader för personlig assistans för barn försvinner kostnaderna helt. Men nya insatser tillkommer då för kommunerna. Det gäller insatsen personligt stöd till barn och pedagogiskt stöd till personer över 16 år. Dessa personer har i dag personlig assistans till följd av det femte grundläggande behovet (ingående kunskaper till personer med psykisk funktionsnedsättning). I dessa insatser finns då inte längre staten med som medfinansier.

Förvaltningen anser därför att kostnadsutvecklingen fortsättningsvis behöver följas och att eventuella negativa konsekvenser för kommunerna ska kompenseras. Då utredningen är så omfattande och förändringar i lagen gjorts över tid som utredningen parkerats föreslår Enköpings kommun att det efter denna remissomgång utlyses en ordentlig remisskonferens med de förslag och synpunkter som framkommit innan förslag till beslut arbetas fram till Regeringen. Den nya lagen föreslås träda i kraft 1 januari 2022, om detta ska vara möjligt brådskar det med utbildningsinsatser och information.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens yttrande på remissen "Översyn av LSS och assistansen" (SOU 2018:88) och överlämnar yttrandet till Socialdepartementet.

Arbetsutskottets beredning

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott har berett ärendet den 20 oktober 2020 och lämnat förslag till beslut.

Arbetsutskottets förslag till vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens yttrande på remissen "Översyn av LSS och assistansen" (SOU 2018:88) och överlämnar yttrandet till Socialdepartementet.

Kopia till:
Socialdepartementet